

De VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID en GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, vermeld in artikels 2, 9 tot en met 11, 17, 19 en 26 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid;
- Principiële goedkeuring.

Samenvatting

In het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 betreffende lokaal sociaal beleid (hierna BVR genoemd) worden diverse bepalingen ingevoerd om de reeds bestaande subsidiekaders in overeenstemming te brengen met de recent gewijzigde en toegevoegde bepalingen van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

Bovendien wordt van deze wijziging van het BVR gebruik gemaakt om een aantal bepalingen in te voegen die betrekking hebben op de subsidiëring van organisaties die een ondersteunende rol opnemen in de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening, met name Trefpunt Zelfhulp en Lus vzw. Er werd tevens een wijziging toegevoegd die uitvoering geeft aan het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld welzijn.

Deze wijziging draagt bij tot de implementatie van de vernieuwde Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en de uitvoering van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

Daarnaast draagt deze wijziging bij aan de realisatie van de strategische doelstelling 'toegankelijkheid' van de beleids- en begrotingstoelichting Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2023, meer bepaald:

- OD 1.2: We zetten de paradigmashift van vermaatschappelijking van de zorg verder;
- OD 1.3: We voorzien in een nabije zorg door het versterken van de regierol van lokale besturen in het lokaal sociaal beleid teneinde de toegang tot de sociale grondrechten voor iedereen te realiseren.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bezorgd op 11 maart 2023.

Het bijgaande ontwerp werd aangepast aan het wetgevingstechnisch- en taaladvies 2023/87 van 17 maart 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Doorvertaling Vlaamse Codex Overheidsfinanciën

Er worden diverse bepalingen ingevoerd om de bestaande subsidiekaders in overeenstemming te brengen met de recent gewijzigde en toegevoegde bepalingen van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Het betreft in het bijzonder de doorvertaling van de verwachtingen gesteld in artikel 76/2 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 met betrekking tot de subsidiekaders die in het BVR zijn opgenomen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) krijgt een subsidie voor lokaal sociaal beleid in het tweetalige gebied Brussels Hoofdstad en treedt in deze regio op als plaatsvervangend lokaal bestuur. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) wordt gesubsidieerd ter ondersteuning van haar werking rond welzijnsbeleid, lokaal sociaal beleid, inclusie en vermaatschappelijking van de zorg. De subsidiebedragen die werden opgenomen in het ontwerp van wijzigingsbesluit betreffen hetzelfde bedrag als toegekend wordt voor 2023.

Subsidiëring van organisaties die een ondersteunende rol opnemen met betrekking tot vermaatschappelijking

Eind 2022 werd in het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, hierna het 'decreet LSB', een decretale basis voorzien voor de subsidiëring van organisaties die activiteiten organiseren of ondersteunen die zijn gericht op de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening of het verhogen van de toegang tot de sociale hulp- en dienstverlening en het aanpakken van onderbescherming. Bij de totstandkoming van het decreet LSB werd een bewuste keuze gemaakt om het vermaatschappelijkingsbeleid als essentieel onderdeel op te nemen, vanuit de ambitie om de zorg te faciliteren en ingang te doen vinden in alle geledingen van de samenleving, en dit op de meest burgernabije schaal van de gemeente, de buurten en de wijken. Het is een keuze voor meer maatschappelijk engagement en responsabilisering, vanuit een overtuiging dat kwetsbare mensen baat hebben bij verbondenheid en contact, voorbij en naast de zorgrelatie die er is met professionele zorgverstrekkers.

Er wordt met de wijziging van het BVR een subsidiekader uitgewerkt voor de organisaties die een ondersteunende rol opnemen in de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening, met name Trefpunt Zelfhulp en Lus vzw. Trefpunt Zelfhulp is een informatie-, documentatie- en ondersteuningscentrum waar 'iedereen' met vragen in verband met zelfhulp en zelfhulpgroepen terecht kan. Lus vzw is een vrijwilligersorganisatie die mensen ondersteunt bij het creëren van een persoonlijk netwerk of een Lus-groep. Daarnaast is Lus vzw penhouder van het

partnernetwerk BurgersAanZet. Het is een netwerk van vier vrijwilligersorganisaties, namelijk Eigen Kracht Centrale, HomeStart, Lus en Magenta. De rode draad doorheen al deze werkingen is het vertrekken van vrijwillige betrokkenheid en engagement van burger naar burger, het gemeenschappelijk streven naar een inclusieve samenleving. Vanuit het partnernetwerk wil men de welzijnspijler, als complementair aan de professionele zorg en dienstverlening, meer in beeld brengen, versterken, uitbreiden en ondersteunen. De subsidiebedragen die werden opgenomen in het ontwerp van wijzigingsbesluit betreffen hetzelfde bedrag als toegekend wordt voor 2023.

Doorvertaling van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers

Met het decreet van 3 juni 2022 worden bepaalde organisaties verplicht om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers. Deze verplichting wordt toegevoegd aan de nieuwe subsidiekaders van Trefpunt Zelfhulp en Lus vzw.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1 voegt de definitie toe voor 'secretaris-generaal' en 'administratie', termen die verder in het besluit gehanteerd worden.

Artikel 2 voegt een zinssnede toe aan artikel 2 van het BVR, die de taken van de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet enkel verbindt aan de doelstellingen van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, maar ook aan de bijhorende Vlaamse beleidsprioriteiten, als plaatsvervangend lokaal bestuur in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 3 bepaalt het subsidiebedrag voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voor de uitvoering van het convenant. Dit bedrag is gebaseerd op de subsidie die op 1 januari 2023 verleend werd aan de VGC ter uitvoering van haar opdracht in het kader van het decreet LSB en zal gekoppeld worden aan het indexcijfer.

Artikel 4 voegt het subsidiekader voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie toe, in haar uitvoering van de doelstellingen uit het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid en de bijhorende Vlaamse beleidsprioriteiten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Deze bepalingen geven tevens uitvoering aan de nieuwe Vlaamse Codex Overheidsfinanciën door het bepalen van de modaliteiten voor de aanwending van de subsidie, de beschrijving van de procedure om subsidies aan te vragen, de wijze en termijn van uitbetaling van de subsidies, de verantwoording van de subsidies om de resultaten van de werking te beoordelen, de procedure indien de opdrachten niet uitgevoerd worden zoals vooropgesteld, en het gebruik van de Nederlandse taal in de uitvoering van de acties. De regels rond reservevorming worden verduidelijkt. Daarnaast wordt het verbod op dubbele subsidiëring geëxpliciteerd, in uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Dit werd nu ook al gecontroleerd maar niet expliciet in regelgeving vermeld.

Artikel 5 stelt dat er een convenant wordt gesloten met de Vereniging van Vlaamse Steden en gemeenten (VVSG), ter ondersteuning van lokale besturen bij de uitvoering van de Vlaamse beleidsprioriteiten.

Artikel 6 bepaalt het subsidiebedrag voor de VVSG voor de uitvoering van het convenant. Dit bedrag is gebaseerd op de subsidie die op 1 januari 2023 verleend werd aan VVSG ter uitvoering van haar opdracht in het kader van het decreet LSB en zal gekoppeld worden aan het

indexcijfer.

Artikel 7 voegt het subsidiekader voor de VVSG toe, waarbij VVSG een ondersteunende rol opneemt naar lokale besturen toe in de uitvoering van de Vlaamse beleidsprioriteiten. Deze elementen worden omschreven in de toegevoegde artikels 8/3 tot en met 8/10. Deze bepalingen geven tevens uitvoering aan de nieuwe Vlaamse Codex Overheidsfinanciën door het bepalen van de modaliteiten voor de aanwending van de subsidie, de beschrijving van de procedure om subsidies aan te vragen, de wijze en termijn van uitbetaling van de subsidies, de verantwoording van de subsidies om de resultaten van de werking te beoordelen, de procedure indien de opdrachten niet uitgevoerd worden zoals vooropgesteld, en het gebruik van de Nederlandse taal in de uitvoering van de acties. De regels rond reservevorming worden verduidelijkt. Daarnaast wordt het verbod op dubbele subsidiëring geëxpliciteerd, in uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Dit werd nu ook al gecontroleerd maar niet expliciet in regelgeving vermeld.

Daarnaast voegt artikel 7 via artikel 8/11 de opdracht toe om een overeenkomst af te sluiten met Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw voor de duurtijd van 6 jaar, ter ondersteuning van de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening.

Artikel 8 bepaalt het subsidiebedrag voor Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw voor de uitvoering van de acties zoals omschreven in de overeenkomst. Dit bedrag is gebaseerd op de subsidie die op 1 januari 2023 verleend werd aan beide organisaties ter uitvoering van haar opdracht in het kader van het decreet LSB en zal gekoppeld worden aan het indexcijfer.

Artikel 9 voegt het subsidiekader toe voor Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw. Deze elementen worden omschreven in de toegevoegde artikels 8/13 tot en met 8/20. Deze bepalingen geven tevens uitvoering aan de nieuwe Vlaamse Codex Overheidsfinanciën door het bepalen van de modaliteiten voor de aanwending van de subsidie, de beschrijving van de procedure om subsidies aan te vragen, de wijze en termijn van uitbetaling van de subsidies, de verantwoording van de subsidies om de resultaten van de werking te beoordelen, de procedure indien de opdrachten niet uitgevoerd worden zoals vooropgesteld, en het gebruik van de Nederlandse taal in de uitvoering van de acties. De regels rond reservevorming worden verduidelijkt. Daarnaast wordt het verbod op dubbele subsidiëring geëxpliciteerd, in uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Dit werd nu ook al gecontroleerd maar niet expliciet in regelgeving vermeld.

Tevens wordt de verplichting om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers toegevoegd.

Artikel 10 bepaalt de inwerkingtreding van de verschillende bepalingen in het ontwerpbesluit.

Artikel 11 bepaalt een aantal overgangsbepalingen, met name de data voor indiening en duurtijd van het eerste meerjarenplan van Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw.

Artikel 12 bepaalt dat de Vlaams minister bevoegd voor welzijn belast is met de uitvoering van dit ontwerp van wijzigingsbesluit.

C. ANTWOORD OP HET ADVIES VAN DE INSPECTIE VAN FINANCIËN

De Inspectie van Financiën (IF) verleende op 11 maart 2023 een gunstig advies, mits volgende voorwaarden:

- Het ontwerp van besluit wordt aangevuld met indicatoren;
- In het ontwerp wordt verduidelijking opgenomen voor wat betreft reservevorming;

- In het ontwerp wordt verduidelijking opgenomen voor wat betreft het subsidierecht voor VVSG, Trefpunt Zelfhulp en Lus;
- Een geparametriseerde subsidiebepaling verdient de voorkeur.

Aan deze voorwaarden is voldaan:

1. Het ontwerp van besluit wordt aangevuld met indicatoren

IF stelt: *“Een van de belangrijkste nieuwe subsidiebepalingen in het VCO is de verplichting om in het subsidiekader de indicatoren op te lijsten die moeten toelaten om bij de beleidsevaluatie de subsidie inhoudelijk en financieel te evalueren. Deze indicatoren ontbreken bij elke subsidiestroom. Wel is opgenomen dat de organisaties zelf de criteria moeten voorstellen om de resultaten te beoordelen (via ingediende meerjarenplannen). Gelet op het feit dat deze subsidiestromen niet nieuw zijn, moet het mogelijk zijn om vandaag in het OBVR al de indicatoren op te nemen om de inhoudelijke en financiële resultaten te beoordelen. Een begunstigde de indicatoren laten voorstellen waarmee de bestedingswijze van haar subsidie beoordeeld zal worden, is zoals een CEO zelf de indicatoren laten bepalen op basis waarvan zijn bonus zal worden uitgekeerd.”*

Het belang van een ex-ante en ex-post evaluatie van toegekende subsidies wordt onderschreven. De subsidies die de vermelde organisaties al jarenlang ontvangen, worden wel degelijk geëvalueerd op basis van afgesproken doelstellingen en indicatoren. Enerzijds dienen de organisaties een jaarplan in, dat beoordeeld wordt door de administratie, en waarover advies van IF verkregen wordt vooraleer de subsidie wordt toegekend. Anderzijds dienen de organisaties uiteraard de subsidie ook te verantwoorden na afloop van de subsidieperiode, zowel op inhoudelijk als op financieel vlak. Hieruit blijkt dat de subsidie telkens ingezet wordt om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken. De ingediende jaarplannen en verantwoordingen vormen bovendien telkens de aanleiding voor gesprekken tussen administratie en de organisatie, waardoor de vinger aan de pols gehouden wordt, kort op de bal kan gespeeld worden en inhoudelijk zaken kunnen bijgestuurd worden indien nodig. Ook in de toekomst zal blijvend ingezet worden op een nauw contact en structureel overleg tussen administratie en organisatie, waarin de bespreking en opvolging van de in de convenanten en overeenkomsten vastgelegde doelstellingen, acties en indicatoren centraal zullen staan. Bovendien worden de Vlaamse beleidsprioriteiten m.b.t. het lokaal sociaal beleid bepaald conform het Planlastendecreet (artikel 4, § 1. De Vlaamse Regering maakt uiterlijk op 30 oktober van het jaar waarin er lokale verkiezingen plaatsvinden de Vlaamse beleidsprioriteiten en de bijbehorende subsidieregelingen voor de komende lokale beleidscyclus bekend). Dit zorgt ervoor dat de doelstellingen om de 6 jaar wijzigen, waardoor het niet opportuun is de indicatoren vast te leggen in voorliggend OBVR.

2. In het ontwerp wordt verduidelijking opgenomen voor wat betreft reservevorming

IF stelt: *“De nieuwe reservebepalingen in het OBVR laten telkens tot dat de begunstigde de reserve mag aanwenden “om uitgaven te financieren die bijdragen tot de realisatie van haar taken”. Deze formulering laat toe dat de subsidiemiddelen voor het lokaal sociaal beleid aangewend worden om andere opdrachten van de begunstigde te realiseren. Dit kan niet de bedoeling zijn. De respectievelijke bepalingen dienen geherformuleerd te worden zodat de reserves enkel aangewend kunnen worden voor de doelstellingen gevat binnen het decreet lokaal sociaal beleid.”*

Het ontwerp van BVR werd aangepast in artikels 4 (artikel 2/7), 7 (artikel 8/9) en 9 (artikel 8/19).

3. In het ontwerp wordt verduidelijking opgenomen voor wat betreft het subsidierecht voor VVSG, Trefpunt Zelfhulp en Lus.

IF stelt: *“Het OBVR is intern inconsistent. Men stelt voor VVSG, Trefpunt en Lus telkens duidelijk een subsidierecht vast dat enkel geconditioneerd wordt door de beschikbare begrotingskredieten (art. 8/2, art. 8/12). Hier wordt de indruk gecreëerd dat er geen*

subsidieaanvragen meer moeten gebeuren. Daarnaast legt men echter in art. 8/4, 8/5+ art. 8/14,8/15 een bijkomende voorwaarde vast (goedgekeurde meerjarenprogramma door administratie). Het verdient de voorkeur om het geformuleerde subsidierecht in art. 8/2 en 8/12 bijkomend expliciet te conditioneren met een goedgekeurd programma. Tegelijkertijd kan ook verduidelijkt worden op welke wijze de subsidie toegekend gaat worden. Gelet op het feit dat de discretionaire marge beperkt is, volstaat een toekenning via MB of BSG. De belangrijkste discretionaire keuze ligt in het OBVR immers al bij de administratie (goedkeuring programma)."

Op basis van de opmerking van IF werd het geformuleerde subsidierecht in art. 2/1, 8/2 en 8/12 bijkomend expliciet geconditioneerd met een goedgekeurd jaarplan, naar analogie met de verdere bepalingen.

4. Een geparametriseerde subsidiebepaling verdient de voorkeur.

IF stelt: *"Het OBVR bevat vanaf nu de exacte subsidiebedragen voor de betrokken organisaties. Deze bedragen zijn echter niet geparametriseerd (zie ook opmerking 3.1.1). Het verdient de voorkeur om de bepaling van de subsidiehoogte in het OBVR op te nemen en niet zozeer het exacte subsidiebedrag. Een wijziging van het subsidiebedrag (in plus of min) zal achteraf enkel te onderbouwen zijn door te motiveren welke doelstellingen wegvallen of erbij gekomen zijn."*

Meestal draagt de keuze voor het vastleggen van de subsidiehoogte de voorkeur, en niet het exacte subsidiebedrag. In dit geval zijn er echter argumenten die maken dat het meer opportuun is om het bedrag te benoemen. De huidig vastgelegde bedragen zijn immers gebaseerd op de werkzaamheden die in het verleden uitgevoerd konden worden met de verleende subsidies, en geen loutere schatting. De besteding van deze subsidies werd door de organisaties de voorbije jaren voldoende onderbouwd, waardoor de hoogte van het bedrag daarop gebaseerd is en er een duidelijke startbasis is. Bovendien zijn de doelstellingen rond lokaal sociaal beleid in het decreet en bijgevoegd besluit, en de inspanningen die geleverd moeten worden om de doelstellingen te bereiken, onderhevig aan maatschappelijke tendensen, crisissen, lokale noden en behoeften, en ervaringen op basis van voorgaande initiatieven in verschillende regio's. Indien er in de toekomst doelstellingen aangepast (moeten) worden, dan zal bekeken worden wat hiervan de impact is op het subsidiebedrag.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De huidige subsidies, bedragen op 1 januari 2023, aan VGC, VVSG, Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw bedragen respectievelijk 154.600 euro, 300.800 euro, 468.000 euro en 315.000 euro. Dit bedrag is momenteel recurrent beschikbaar op begrotingsartikel GB0-1GCF2EA-WT. Het gaat om de verderzetting van subsidies die ook in het verleden zijn toegekend.

De andere bepalingen van het voorliggend wijzigend BVR hebben geen budgettaire impact.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 10 juli 2023. De referenties naar een aanleg van een sociaal passief tot 25% van de jaarlijkse personeelskosten zijn geschrapt.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen, schulden en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring wordt het advies aan de Raad van State gevraagd. Nadien wordt het dossier opnieuw voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

Na definitieve goedkeuring zullen de wijzigingen bekend gemaakt worden via de website van de Vlaamse overheid. Er wordt in het bijzonder overleg gepland met de betrokken organisaties, met name VGC, VVSG, Lus vzw en Trefpunt Zelfhulp vzw, om de wijzigingen toe te lichten.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid, vermeld in artikels 2, 9 tot en met 11, 17, 19 en 26 van het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS